

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség: Főter 27. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Megjelen minden vasárnap reggel. Kéziratok nem adatnak vissza</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt. Hirdetéseket a kiadónival mérsékelt árjegyzék szerint számít Egyes szám ára 3 kr.</p>	<p>Kiadóhivatal: Weisz Már könyvkereskedése, hová az előfizetési- és hirdetési díjak küldendők. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyilttér petit sora 30 kr.</p>
--	--	--

Obsitos virtus.

Nagy, derék vitéz kend, vitéz Hári János,
A sereg kend nélkül, bizony nagy hiányos.
Garay János.

A „Csongrádi Közlöny“ lapunk f. évi augusztus hó 16-án megjelent „Megfizetett önzetlenség“ című vezércikkére két cikket eresztett szélnek, még pedig két egymásután következő vasárnap. A hosszú lére eresztett két cikkben azután ismét azt akarja bebizonyítani, hogy Szivák Imre dr. városunk volt nagyérdemű képviselője, semmit sem tett Csongrád város érdekében; amit tett, azt meg városunk adófizető közönségének kárára tette.

Mi, ez alkalommal nem akarunk ismétlésekbe bocsátkozni, mert hiszen már nem egyszer, hanem több ízben kézzelfogható érvekkel bizonyítottuk be Szivák Imre érdemeit. Bebizonyítottuk, hogy mind azon alkotások, melyeket a „Csongrádi Közlöny“ Szvoboda Ferencz érdeméül ír fel, tulajdonképpen csak Szivák hathatós közbejárására történtek. Egyébként nemcsak mi, hanem minden józan gondolkozású polgár belátja azt, hogy Szvoboda Ferencz ur Szivák nélkül mit sem lett volna képes kivívni, vagyis működésének csak annyi hasz-

nát vettük volna, mint a körösi szentelt viznek.

Jól tudjuk mi azt, hogy a „Csongrádi Közlöny“ cikkírója, szintén tisztába van azzal, hogy Szvoboda Ferencz ur Szivák nélkül éppen annyit ért volna, mint amennyit ma ér, vagyis Szvoboda Ferencz ur, mióta Szivák nem áll a háta megett, a körösi szentelt viznél is kevesebbet használ a közönségnek; mert azóta hiába jár a miniszterek nyakára, mit sem birt kieszközölni.

Éppen ezért, nem győzünk eléggé csodálkozni a „Csongrádi Közlöny“ cikkíróján, hogy mire való az a „Hári János“-kodás, mit Szvoboda Ferencz ur érdekében végez viz.

Valóban, ha olyan egyén, aki nem ösmeri a csongrádi viszonyokat, olvassa a „Csongrádi Közlöny“ Szvobodát dicsőítő cikkeit, hát azt hiheti, hogy Szvoboda Ferencz nélkül Csongrád városa már rég elpusztult volna. Ha véletlenül Szvoboda urat a jó Isten Cséparól nem Csongrádra, hanem Alpárra vezérli, hát azóta e szerencsétlen város réges-rég a Tisza fenekén aludná örök álmát.

Mi azonban azt tesszük, amit a furfangos deák tett, midőn az „obsitos“ nagyon elhajította a sulykot, hogy

szörnyet prüsszentünk a „Csongrádi Közlöny“ dicső föllentéseire. Mert azt tartjuk, hogy ha Szvoboda ur nem lenne hát mi és velünk együtt Csongrád városának összes közönsége valahogy mégis csak meglennénk. Sőt tovább menve azt is merjük állítani, hogy sokkal nagyobb szüksége van és sokkal több hasznát veszi Szvoboda Ferencz ur Csongrád város adófizető közönségének, mint Csongrád város adófizető közönsége Szvoboda Ferencz urnak. Hogy pedig ez valóban úgy van, megmutatja Szvoboda Ferencz ur eljárása is. Mert utóvégre is, nem véletlen dolog az, hogy Szvoboda Ferencz billenjen bár a mérleg akár egyik — akár a másik párt javára, mindig a többség mellé áll. Mindig annak a pártnak nélkülözhetetlen kapacitása, mely a községnél többségben van, mely a helyzetet uralja.

Mindazonáltal már régebben kijelentettük, hogy érdemei vannak Szvoboda Ferencz urnak, melyeknek értékéből levonni, de hozzáadni sem akarunk. Azuttal ismét kijelentjük, hogy egy olyan tevékeny képviselő mellett, mint a milyen Szivák Imre volt, Szvoboda Ferencz sokat tehet és tett is. De magára hagyva, vagy

TÁRGYA.

Testamentum.*

— Irta: Sággy Mihály. —

A szürke homály foszladoz és halvány fény dereng kelet felül. Megelevenedik a pusztá. Mire a nap kibukkan a rózsás ködből, vig aratók danája hangzik szerte el és sűrűbbek lesznek a sorok a pusztá rónáin. Dül a gabona, szaporodnak a keresztek. A dalos pacsirta szárnyrepedve emelkedik az égnek. Hálaénekét zengi az Urnak. Az éjjeli eső után olyan balsamos lett a lég. A lenge szellő hullámzó ocezánná varázsolja a még talpon álló buzakalászokat.

Mindenütt nyüzsgő a dolgozók kéz. Csak Bálint Mihály tanyáján szünetel a munka. A lovak kint, a gyepen legelnek. Közben a kanász terelgeti a csürhét. Szemmel tartja a teheneket és a lovakat is. Nagyot csördít karikás ostarával olykor-olykor. A tanya előtt utra készen áll a kocsi. Bálinték a városba akarnak menni. Hogy miük? Hát annak ez a sorja...

Bálintné asszonyom beteg, nagy beteg. Már két hónapja nyomja az ágyat, de még eddig kibirta. Most rosszabbra fordult a baja.

*A „Szegedi Híradó“-ból.

Lábai is dagadnak. Ez a halál jele, érzi Bálintné s azért elhatározta, hogy haza megy — győnni. Annyit Bálint Mihály is megtanult már, habár nem járt csak két iskolát, (azt is a kertek alatt,) hogy ilyenkor jó valami másra is gondolni. Az asszony az égi jussát, ő meg a földit nem akarja hagyni.

Egy ezél, különböző kivitelben, hívja őket haza a városba. Bálint Mihálynak ez a második felesége, a kinek egy kis föld is van a nevében, a mit, ha meghal, bizonyosan nem viszen magával a másvilágra. De úgy, simán, ő rá se szállhatna a vagyón, mert az asszonynak első férjétől van egy fia, a ki törvényt szerint örökölné a vagyont.

Ez bántja Bálint Mihálynak a lelkiismeretét, azért viszi a városba az asszonyt, hogy — végrendeletet tétessen vele.

Ketten, hároman fölteszik az asszonyt a kocsira. Keserves nézni még a munkájukat is. A beteg sárgaravált arcza könnyet csal a cseléd leány szeméibe. A tanyai komondor is elő sompolyog; hosszú vonyításban fejezi ki részvétét. Azután Bálint Mihály nevelt fia befogja a lovakat. Bálint gazda előbb megtömi cserép pipáját s kezeivel ernyőt formál nehezen gyulladó gyufájának és rágyújt. Megtömködi hüvelyk ujjával a persegő dohányt, azután fölül a kocsira. Kiereszti a gyeplű-

szárat, egyet csördít ostarával és fogai közül mormogja:

— No, uram Jézus!

*

Az uton Bálint Mihály lekerült a kocsirol. A lovakat hagyta szépen szabadjukra. Így is mintha törrel szurdalták volna a beteg asszony testét: jajgatott, nyögött minden zökkenésre.

Maga Bálint ment a kocsi után. A pipájával és gondolataival volt elfoglalva. Lassan haladtak. Az utmentén pipacsos tarkázott tábla-buzák feküdtek, melyeknek egyik végét éppen ma kezdték aratni. Váltakozva kukorica ültetvények tarkították a tájt. Mihály gazda szakértő szemmel nézi a lengő kalászerdőt, a susogó kukorica-táblákat. Hej! neki is van szép darab földje, azaz, hogy csak a feleségének, — azt is kéne aratni. Ez a föld, ez a jó buzatermő föld foglalja el most Bálint Mihályt. Megszokta magáénak tudni a birtokot s mostan fájna elveszteni azt.

Végre megszólal.

— Mártha te!

Beteges, vontatott hangon felelt az asszony.

— Hallom, csak mondja kee.

— Huszonkét éve, Mártha, hogy összerültünk, mindig jó, hűséges feleség voltál

olyan képviselő mellett, mint a milyen Hock János, minden tevékenysége kárba vész; nem képes keresztül vezetni semmit; mint ahogy ezt tapasztalhatta ugy maga Szvoboda ur, mint Csongrád város adófizető közönsége.

Hiszen láttuk, hogy bár mint erőlködött is, a fogyasztási bérletet nem bírta megszerezni a város részére.

Az 50,000 frt állami kölcsönből egy árva fillért sem volt képes elengedtetni.

Az elemi és polgári iskola államosítását, habár a közgyűlés a legnagyobb áldozatkészséget tanusította, ma sem bírta nyélbe ütni.

Legyen szives tehát a „Csongrádi Közlöny“ cikkírója kimutatni, hogy mit vitt keresztül Szvoboda Ferencz azóta, mióta nem Ordódy és mióta nem Szivák képviseli Csongrád városát a parlamentben.

Azért minősítjük mi, a „Csongrádi Közlöny“ Szvobodát istenítő cikkét „Obsitos virtus“-nak: mert annak minden állítása „Hári János“-féle dicsekvő hazugság.

Ez az, miért kétségbe vonjuk azt is, hogy a nevezett 2 cikket Szvoboda Ferencz ur sugalmazta volna, mint ahogy sokan hiszik. Amennyire Szvoboda urat ismerjük, hát bátran állíthatjuk, hogy más madár tollával nem szokott páváskodni; vagyis: a Szivák érdemeit és ténykedéseit nem hagyja a maga nevére iratni. Mert hiszen éppen ő tudja legjobban, hogy a „Csongrádi Közlöny“ egymásután megjelent cikkében foglalt és neki tulajdonított ténykedés oroslánrésze nem őt: hanem Szivákot illeti.

Készséggel elismerjük azt is, hogy Szvoboda Ferencz ugyis, mint tevékeny pártember, de ugyis, mint a közügyek ősmert harciosa, nem csak egy pártnak is nagy és hasznos szolgálatokat tehet, ha akar. És mivel megvagyunk győződve, hogy a szabadelvű

eszméket vallja magáénak, szivesen üdvözlőnk, ha nyíltan a helybeli szabadelvű-párt zászlója alá csatlakoznék. Míg ellenben, kénytelenek vagyunk elítélni akkor, ha mint szabadelvű egyén, egy antiliberalis lap által hagyja magát agyba-főbe dicséretetni. Mivel jól tudjuk azt, hogy az a bizonyos lap azt az agyon dicsőítést bizonyos vizontszolgálat fejébe teljesíti. Vagyis, azt várja Szvoboda urtól, hogy emelje ki a sárból, azt a bizonyos antiliberalis szekeret.

Ezekről észreveheti Szvoboda ur, hogy cikkünk elején idézett versszakot, ha akarja betű szerint vesszük: ha pedig úgy tetszik, kommentárral kísérjük. Határozottabban szólna: legyünk már egyszer őszinték egymáshoz!

Kis városi társasélet.

A helyzet ez: minden városban a társadalmi elszigeteltség tünetei mutatkoznak, újabb és újabb mind jobban kiélesedő ellentétek mutatkoznak sok helyen már az egyforma foglalkozás egyénei sem tartanak össze. Ez a nagy socialis kérdés, melynek okait föltárni nem eredménytelen föladat, hiszen olyan dekadencia Magyarországon egy térer sem mutatkozott, mint a társasélet terén. Tessék elgondolni! A vendéglátó magyar zárkózik el egymástól. Sokan a jelenlegi politikai viszonyoknak tudják be a szeretetlen kort, mely annyira feldulta a kedélyeket, hogy a barát a barát ellen el van telve keserűséggel, hogy a legjobb ismerősök is szinte félnek találkozni egymással, nehogy a politikai szenvedélyek zsarátnoka, lánggra kapva elpusztítson minden gyöngéd köteléket a szivekben.

Mi nem ebben látjuk a bajt. Lehetetlen, hogy az olyan társadalom, mely képes felfogni az élet kellemeségeinek becsét, a politika változó

áramlatától tegye függővé a társas érintkezés örömeit. A politikus nemzetre a politikai iskolázatlanság ekkora félszepségét, még ráfogva sem kell elhinni.

Az ok a mi igazmondásunk és egyességünk szerint ez: mert a társas érintkezésben a comme il faut élet kifejlesztette a jezsuiták nevelési elvét az aemulatót, a vetélkedést. A háziasszony nem vagyoni erejéhez mértén fogadja vendégeit, de az otthoni felszerelés és az asztal pazarságaival megkábitani akar. A ki a társadalmi elszigeteltség okait keresi, csak tekintse meg, mennyire kifejlődött a magyar közép osztálynak a lakás, ruha, étkezés körül az igénye s fényben pazarságban mennyire felülmul egy-egy polgárház a régi udvarházak tornáczos, patriarchalis lakásait és lakóit.

A társadalom berendezkedett egy ádáz versenyre és annak az asszonyoknak, a kinek a jour fixe in nincs ki minden service-je, nincs damaszt terítője, futói, majolikája: az egyszerűen ki van kanonizálva a társaságokból.

Hogy miből, ezt is szemüvegre veszi a társaság, de inkább vedd váltós-pénzzel, mint sehogy. Mert adóságot gavallér tempónak látják, de tisztes szegénységedet megvetik. Tessék elhinni: a társadalom követelőzése csinálja a tragoediákat, az erkölcsi elzülléseket.

Nem tagadom, eddigi szavam és felállított tételem között az ellentmondás világos. Ha a társadalom tobzódó követelése a luxust előmozdítja, ezt a societásnak élveznie kell?

A-világért sem!

Ne tessék elhinni, hogy a kor-szellem áramlatából egyesek félre nem álltak, vissza nem huzódtak. Ezek tökéletes elszigeteltséggel kívánnak a versengésben szerepet nem vállalni. Valószínű, hogy a társas érintkezés

nem panaszkodom. Együtt ütöttük-vertük a világot, túrtuk a földet, csak megéljük valahogy. Ez idő alatt sosem voltál olyan beteg, mint most. Mondd, Mártha, mi lesz velem, ha megtalálnál halni? ..

Itt Bálint Mihály szünetet tartott.

Halk sirás hallatszott a kocsiból.

— Ugy, ugyan, édes gazdám: hogy beszélhet kee így? — És el-elcsukló zokogásba fulladt végső szava.

— Mártha, tudod, szabad az Isten mindnyájunkkal. Tekintsd ősz fejemet: akarod talán, hogy koldusbotra jussak?!

A kevély Bálint Mihálynak könnyes lett a szeme. Sirt. Megesett a felesége szive rajta és kérdezé:

— Mit csináljak, Mihály?

— Irasd nevemre a földet.

— Hát a fiam, Mihály?! — jajdult föl az asszony.

— Fiammá fogadtam régen, Mártha.

... Abba kellett hagyni a beszédet. Éppen most fordult ki az utszéli tanyából Szegi Pál kocsija. Vele volt az asszony is. Egy kis lelki rokonság fűzte Bálint Mihályt Szegihez. Komóságban állott vele. Jó ilyenkor az embernek, ha van kinek elpanaszolni a baját. A koma meg éppen arra való, hogy vigasztalja az embert. Mas sorban meg csak

akkor találkozunk, ha valamelyikök dísznót öl. Innen nem volna szabad elmaradni semmi szín alatt. Haragot, holtig tartó gyűlölséget okozna az elmaradás.

Bálint megállította a lovakat. Összeköszöntek. Szeginé átszállt Bálinték kocsijára a komaasszonyhoz. Maga Bálint Szegihez ment az első kocsira. Itt is, ott is elbeszélgettek.

*

Mire haza érkeztek, a nap már magasan járt az égen. — Azzal hozzáláttak a dologhoz.

— Ugy-e, Mártha, előbb a közjegyzőhöz menjünk? — kérdi Bálint élete társát, ugy azonban, hogy abból kiértette az asszony az urának nem a kívánságát, hanem az akaratját.

Az igazi magyar paraszt ugy érteti meg feleségével, ha valamit kivinni akar, szépen és elég udvariasan. Nem is esik olyan zokon, mintha uri módon, világosan mondanák azt.

Beálltak a közjegyző udvarára. Az éppen nem volt otthon. A mi nem is ritka dolog, mert a közjegyző soha sincs otthon, ha a szegény ember keresi. Annak tudnia kellene, hogy ma Bálint Mihály pénzt hozott. A mi szintén nem megvetendő a mai világban, mikor a fillér is tekintetes ur számba megy.

Ugy délfelé mégis meglett a végrende-

let. Mihály gazdának derült, nyájas lett az arca. Kedve szerént testált az asszony. Azután elmentek a templom elé. Itt Mihály és komája nyakukba vették a tarisznyát s határozott direkeziót tűztek ki a korcsmának. Az olyan popos munka nem is embernek való: könnyen sirásra indítja a szivet. Majd jönnek rögtön, — azt hagyták az asszonyoknak.

A korcsmában Jakab, a régi jó Jakab fogadta őket, a ki tudja mi a becsület, megembereli a parasztot, mondván: Bálint ur, Szegi ur, kerüljenek beljebb. Ez az uri beszéd olyan jól esik a kék mándli alatt dobogó szivnek. Kevélyen szoritanak kezét Jakabbal. Azután leülnek egy asztalhoz és kiszedik a tarisznya tartalmát: a kenyeret, szalonát és a sót. A bicska a kis labji zsebből kerül ki.

Esznek. Bálint asszonya: — Jakab, fél liter bort!

Szegi Pál is int a fejével: nekem is!

Kocziának. Aztán megered a beszéd az időjárásról, termésről — és halad az idő. Majd betérül hozzájuk Poczik István is, a ki a „porcióját“ fizette a városházán. Tovább isznak. Egyszer csak elrikkantja magát Bálint Mihály:

— Még három üveg bort Jakab, — én fizetem; és nagyobb bizonyosság okáért megveri a mellit.

elvezése, az önkényes száműzés nekik fáj legjobban, de az egyszerűségnek kultuszt kezdeni nem elég bátrak. Aztán az élet igénye oly követeléseket támaszt, hogy azokra a szükséges pénzt előteremteni, az ideges napimunka is alig bírja. Fáradt a társadalom, mert tagjai a kenyérszerzés robotjában fáradtak el.

A patriarcharis korban a társas érintkezés természetes és egyszerű volt s többnyire a magrum áldomások alapjára helyezkedett. Ma már nem ennek hagyományai alatt kellene lennünk, szellemi étvágyunk és szomjúságunknak kellene megjönnie. Sajnos, nem a szellem, nem a magasabb színvonal, de a terített asztal, a mi lelkesít. Hogy családi öszejjöveleket legyenek szellemi menüért, ezt még ráfogni sem lehet a vidéki társas életre.

Ennek pedig az a következménye, hogy ép azok maradnak távol, a kikben legtöbb képesség volna, hogy a szellemi téren kezdessék meg az acumulatót.

Társaséletünk csak akkor fog egészségesebb irányban átalakulni, ha a tanult nők veszik kezükbe az ügyet, nekik kell a tulságos versengés terét elhagyva az emberszólás, mint a társalgás tárgyát átjátszani szellemi térre finom érzékkel és tapintattal. Hiszen társadalmunk szinte resignációval viseltetik a saját fejlődése iránt. (Ó.)

Borzasztó szerencsétlenség.

Policzer Lipót fiatal buzakereskedő, városunk egyik igen rokonszenves alakja. A f. hó 6-án délután 4 órakor sógorának, Fekete Lajos mézárósnak fogatján, melybe 2 fiatal tüzes csikó volt befogva, a „mentett rét”-be rándult át, hogy egy Dóczy nevezetű gazdától buzát vásároljon. A mentett réti kompon szerencsésen át is jutott. Sikertült-e a vásárlás, azt eddig megállapítani nem lehetett, de annyi tény, hogy ugy 1/2 óra tájban érkezett vissza a komphoz. A ré-

Szeziné éppen akkor lépett be hozzájuk. Kéri, unszolja őket, hogy meujenek már, mert nagyon rosszul van a komaasszony, gyómi is alig birt. Csak nagynehezen hajlanak a jó szóra. Kiviszik magukkal Poczikot is, mivel hogy 3 gyalogsorban lévén a városon...

*

... Puha karjaival átfogja a pusztát az este. Ringatja lágyan, szeretettel, mint anya gyermekét. Messze térségen kigyulnak a szárúk mellett a pásztor-tüzek; lobogó lángjuk sziporkázva tör az égfelé. Az eget szürke felhők borítják, melyek alól néha-néha ki-kibukkan a fénylő hold. Nézi, kíséri haza Bálint Mihályékat. Bálint Mihály szájában kialudt a pipa; ő maga is alszik, s csak akkor ébredt föl, mikor nevelt fia oda köszönt neki:

— Jó estét apám uram!

A felesége is ébreszti:

— Ugyan, Mihály, keljen föl, a tanyán vagyunk már.

Erre aztán fölébredt.

— Nem alszom én, mit beszélsz? fogd be a szádát, a s s z o n y.

Bálintné átöleli fia nyakát s könnyeivel öntözi annak szőke fürtjeit.

vész maga nem ment érte, hanem fiát küldte át, aki állítólag figyelmeztette, hogy amennyiben a lejáró rendkívül meredek, kössék meg a kocsí kerekeit és e czélből kínálta is neki a kerékkötő lánczot. Azonban Policzer azt nem fogadta el, hanem behajtott a kompha.

A révész fiu kérte, hogy várakozzék addig, még atyjának 2-3 darab disznaját is behajtja a kompha. Policzer ebbe bele is egyezett, de vesztére, mert a disznóktól a fiatal csikók megijedtek és kocsit, valamint a fent ülő Policzert magokkal ragadták a Tisza hullámaiba, hol ugy Policzer, mint a csikók azonnal alámerültek. Csak a kocsí hátsó része szakadt el az előrészétől és az ott visszamaradt.

A városban, villámgyorsan terjedt el a borzasztó szerencsétlenség rém híre. Lesujtott mindenkit ki a fiatal rokonszenves kereskedőt ismerte; de különösen fiatal nejét, kit alig birtak életre hozni. Ugy a hatóság, mint a család, rögtön intézkedett, hogy a hullát kihalászják. Megjegyzendő, hogy a kereskedőnél nagyobb összeg pénz, 1100 frt is volt.

Másnap kora reggel, amint a Szeged felé menő hajó, a szentesi és a szegvári határ közelébe ért, a kapitány észre vette, hogy a víz 2 dögöltött lovat visz lefelé. Mivel a szerencsétlenségről tudomása volt, beküldött Szegvára és onnan sürgönyöztetett a kereskedő sógorának: Fekete Lajosnak, aki azonnal sürgönyözött a szegvári és mindszenti előljárósnak.

E közben a lovak hulláját észrevette két halász a szentesi és szegvári határ közt, rögtön csolnakra ültek és a lovakat kihalászták. Nagy csodálkozásukra, midőn a lovakat kihúzták, a gyeplőbe ragaszkodva találták a szerencsétlen kereskedő hulláját, a hulla még akkor is görcsösen fogta a gyeplőt.

A két halász a talált hulláról értesítette a szentesi rendőrséget. A rendőrség a helyszínére ment és a hullát beszállította a szentesi halottas házba. Azonban a hulla ki volt fosztva: mert a tárcza belső zsebéből hiányzott, csak nadrágja zsebében lévő aprópénzes tárczájába találtak egy régi, a forgalomból kiment 10 kros ezüst pénzt; azonfelül órája és gyűrűi is hiányoztak.

Mivel a hulla-fosztogatás büntetése látszott fennforogni, a helybeli esendőrség és rendőrség a halászkok gunyhózához ment és az egyik halászt nyomban letartóztatták. A kutatás alkalmával a szerencsétlen kereskedő bőrtárczájának selyem belését azon nedvesen meg is találták a gunyhóba, tehát kétségtelen, hogy a halászkok a hullát kirabolták. Mindennek daczára az elfogott halász mindent makacsul tagad. Most a halász czimboráját keresi a esendőrség.

A szerencsétlen kereskedőt, nagy részvét mellett helyezték a f. hó 8-án d. u. 2 órakor el, a helybeli izraelita sirkertbe.

UJDONSÁGOK.

— **Fegyelmi ítéletek.** Csongrádvármegye fegyelmi választmánya a f. hó 9 én, délelőtt tartott hosszabb ülésében több fegyelmi ügyben hozott határozatot, melyek — egy kivételével — mind Szentes városi köztisztviselőkre vonatkoznak. Ez utóbbiak még a V a d n a y Andor dr. főispán által Szentes városnál a múlt évben tartott közigazgatási vizsgálat következményei, melynek során a főispán a város egész jegyzői karát és a birtoknyilvántartót a hivataluktól felfüggesztette. A fegyelmi választmány most — az időközben lemondott Szánthó Lajos ellen beszüntette a további eljárást, Magyar Elek főjegyzőt és Hercka Zsigmond aljegyzőt hivatalvesztésre, Szánthó János volt birtoknyilvántartót pedig 200 frt pénzbüntetésre ítélte el. Ugyancsak hivatalvesztésre ítélte a fegyelmi választmány Kosztká Jenő vármegyei irnokot is, kinek fegyelmi ügyét szintén most tárgyalták le.

— **Visszahelyezés.** Csató Zsigmond itt-léte alkalmával Mátéffy Kálmán főszolgabíró urat hivatalosan visszahelyezte hivatalába. Valahára tehát véget ér érdemes főszolgabírák ellen indított hajsza, melylyel ellenségei méltatlanul meghurczolták.

— **Eső után köpönyeg.** Abból a szomorú alkalomból, hogy Policzer Lipót gabnakereskedőt a lovai a kompjárónál nekivitték a Tiszának és a vízben lette az illető halálát, valami jó is származik; a szentesi rendőrség az az óvintézkedése, melylyel elrendelte, hogy a szentesi kompjáró mellékén a Tisza partja védő lánczokkal látassék el. Hát bizony szükség van az ilyes óvintézkedésekre, mielőtt a magunk kárán kényszerülünk tanulni s így csak helyeselni lehet ezt az intézkedést.

— **Feloldott határozat.** Vármegyénk törvényhatósági bizottsága innen-onnán egy éve határozta el közgyűlésileg, hogy a tisztí főorvos és a járási orvosok fizetését megjavítja és e czélből a vármegyei dotáczió emelését kéri a belügyminisztertől. A miniszter akkor kijelentette, hogy a dotációt nem emeli; mire a törvényhatóság a határozatát oda módosította, hogy — ám jól van — a vármegyei 2 százalékos házi adó terhére emeli fel az orvosok fizetését, és az ehez való hozzájárulást kéri a minisztertől. De hát, ebből se lesz most már semmi, mert a belügyminiszter végleges döntése ez ügyben tegnapelőtt leérkezett a vármegyéhez és abban feloldatott a vármegyei törvényhatóság határozata azzal az indokolással, hogy a miniszter megmarad korábbi álláspontja mellett, mely szerint semmiféle fizetésjavításhoz a hozzájárulását nem adja meg.

— **Tanitógyűlés.** Az elemi iskolák tanterülete két hónapi szünetelés után — ma délelőtt a tananyag megállapítása, órarendbeosztása, tanév megkezdése és a folyó ügyek elintézése czéljából rendes havi gyűlést tart.

— **Október—november.** A „Csongrádvármegyei tanító-egyesület” Szegeden levő elnöksége a napokban tartotta ülését Dr. Tergina Gyula kir. tanfelügyelő elnöklete alatt. A legfontosabb tárgy volt az elnöki állás betöltése, melyről Vas Mátyás alelnök lemondott, azonban egy küldöttség felkérése folytán ismét elfoglalta az elnöki széket. A megyei gyűlés megtartását a multkor októberre, most meg november hóra hangoztatták. Az ilyen kapkodások egyáltalán nem teszik életképesse az együletet. Különösen a csongrádi tanítók fogják kárát vallani, ha a megyei gyűlés novemberre halasztódik, midőn talán már a gőzhajó sem fog járnai. Az a kevés összeg, mit a város utiállományként ad, ha vonaton kell utazni, bajosan nyujt kellő költségfedezetet.

— **Isten pártja.** Ma, midőn nem csak az ország, hanem egyes községekben is dúl a pártviszály, nem csoda, ha kifogynak a folyton keletkező újabb- és újabb pártok elnevezéséből. Nem csoda tehát, midőn a mi szeretett plébánosunk, Hegyi Antal ur egy új pártnak, az „Isten pártja”-nak lett keresztatyja. Az új párt megalapítása, illetve elkeresztelése nem ugyan az ő, hanem a tavasz folyamán itt járt népbolondító sósuti plébános: Kálmán Károly eszméje. Ez az örült dervis örjögése közepette, felmutatott a templom orrára kitűzött nemzeti zászlóra és azt mondotta, hogy „azt az Isten tüzte oda”; „az az Isten zászlója”, mert az Istent a néppárt képviseli. A m. héten, midőn a csongrádi jámbor hívek a radnai bucsura indultak, ősi szokás szerint megállottak a szt. Háromság szobra előtt, hol szeretett plébánosunk ellátta őket utraváló malasztal, figyelmeztetvén a szt. bucsusokat, hogy oly buzgón imádkozzanak, mintha az Isten

mindig a hátok mögött állna. Ebből azután a következő logikai okoskodást vonta le: „Mégis akadnak közöttetek keresztény hiveim sokan, akik akkor, midőn szavazásra kerül a sor, nem az Isten mellett, nem az Isten pártjára, hanem a kormánypártra szavaznak”. Megjegyzendő azonban, hogy a jámbor bucsusok közül, senki sem akadt, akinek lövése lenne.

— **Nyugalomba vonult.** Sóblya Sándor bukrosi tanító 20 évi tanítószkodása után a jól kiérdemelt nyugalomba vonult. A derék tanító, mint halljuk, szülőföldén, Majsán fog letelepedni.

— **Hajóhidunkat** Csató Zsigmond alispán, Regdon Géza mérnök, az áll. építészeti hivatal kiküldöttje, a folyammérnökség megbízottja és az előjáróság jelenlétében, miután a hidon kisebb javítások eszközöltek, hivatalosan átadta a forgalomnak. A hid életképességére följegyezzük, hogy már az első nap reggeli 5 órájától 9 óráig 20 frtot hozott a vámon.

— **Adóleengedés.** Azon károsult szülő birtokosok, kiknek szőlőjét a jég elverte, $\frac{1}{3}$ -ad részben adóleengedési kedvezményt kapnak.

— **Kertelés.** Iokolaszékünk egy tanyai és egy városi rendes tanítói állásra pályázatot hirdetett, mely utóbbira nő tanítók is pályázhattak. Egyáltalán nem értjük, hogy mire való ez a kertelés; vagy férfi, vagy női állásra kellett volna pályázatot hirdetni, mert akár egyik, akár másik tétetik közzé, mindegyikre került volna pályázó, amennyiben 400 frt, ha nem is fényes fizetés, de általában ennyi a megállapított tanítói fizetés mindenütt. Ha pedig az iskolaszéknek netalán volna tanítónő jelöltje, akkor bátran hirdethetett volna tanítónői állomást.

— **Vásár.** Dorosmán az országos vásár ma, 13-án tartatik.

— **Hirdetmény.** Csongrádvármegye alispáni hivatala részéről közhírré tétetik, hogy a vármegyei legtöbb adót fizetőknek 1896. évre szerkesztett adóhivatali kimutatásai f. hó 9-ától bezárólag Szentesen, az alispáni hivatalban 8 napi közszemlére kitétetvén, ugyanott a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthetők s netáni felszólalások ez évi Szeptember hó 17-ikének d. u. 5 órájáig bezárólag az igazoló választmányhoz benyújthatók. — A vármegye igazoló választmánya tanácskozásait f. évi szeptember hó 18-án d. e. 10 órakor a vármegyeház alispáni elfogadó termében kezdi meg, a mely határidőben a felszólalások fölött határozni fog. — Mindazok, kik az 1886. XXI. t. cz. 26. §-ában körülírt kedvezményt igénybe venni óhajtják, a tanácskozásokat megelőzőleg, vagy az ülések tartama alatt, az igazoló választmány előtt írásosan, illetőleg szóval jelentkezni s jogosultságukat igazolni kötelesek. Szentesen, 1896. évi szeptember hó 6-án. Dr. Csató Zsigmond, alispán.

— **„Az Évszak”,** mely rövid másfél év óta a magyar hölgyközönség legkedveltebb divatlapjává lett, legutolsó számában a legújabb divatot legelsőnek mutatja be az összes divatlapok közül. A remek őszi öltözetek, felöltők, gyermekruhák szabását ott találjuk a mérték-megjelöléssel és a szükséges kelme mennyiség meghatározásával a divatlaphoz mellékelte nagy szabásúval. Az öltözeteken és gyermekruhákon kívül fölkarolja „Az Évszak” a piperét is. Gyönyörű kalap-mintákat találunk a lapban, minden a legutolsó párisi divat bemutatása. Így a divatos nyakbodrozatok, melyeknek elkészítési módja is le van írva a pontos és lelkiismeretes magyarzatban. A divatos öltözetek mellett mindig súlyt fektet a lap a fehérnemű-varrás és divatos kézimunkákra. Ajánljuk e kitünő és leg-

olcsóbb magyar divatlapot minden jó honleány figyelmébe. mert okos utasítás szerint sokat megtakarítunk számuknak és ezzel javára szolgálunk a hazának. — „Az Évszak” egész évre csak 4 frt, negyedévre 1 frt. Előfizetéseket elfogad a kiadóhivatal: VI., Király-utca 110, minden hazai könyvkereskedés és postahivatal.

Harcz a magyar szellem önállóságáért.

Általánosan elismert égető hiánya irodalmunknak, sőt egész közművelődésünknek, hogy kritikai folyóiratunk nincsen.

Évtizedek óta a bíráló ész nálunk szóhoz nem juthatott. Irodalmunk fejtelenné vált. Közművelődésünk a reánk törő idegen szellemi áramlatok forgatagában kormányát veszítette.

A magyar szellem lapdajátékává lett a nyugati divatok minden hóbortos szeszélyének. Nincs az a fitorizálás, az az észfizcam, mely meg nem ígézett volna bennünket, mihelyt csak nyugati czimszalaggal és ékes latin, görög vagy francia nevezet alatt jelentkezett.

Az alatt paragon hevertettük saját jobb erőnkét, kicsinyelük saját eredetiségünket, megbotránkoztunk saját törzsohosszágunkon és türtük, hogy idegen szellem, mely nem érdemli meg, hogy a józan magyar ész saruját oldja, uralkodjék rajtunk.

Mindenkiben biztunk, csak magunkban nem, mindentől el voltunk ragadtatva, ami belga, hollandus, svéd, norvég, dán avagy spanyol és csak azt nem becsültük, amit a nemzeti szellem a saját ősi alkotó erejéből hozott létre.

Társadalmi téren hiveket toborzunk a magyarságunk, terjesztjük nyelvünket és a magyarosítás hevében nem vesszük észre, hogy mi magunk egyre vetkőzünk magyarságunkból, mi magunk leszünk hűtlenné a szellemhez, melyet másokkal megkedveltetni óhajtunk. Soha a „nemzeti” jelszó nem volt oly tántogóan üres szólam, mint napjainkban; és még csak a „nemzeti génusz”-t kelle kitalálnunk, hogy méltó gúnyoszlopot emeljünk e kornak, mely mindent ismer, csak génuszt és nemzeti génuszt nem.

A közélet és irodalom minden demagógjai, népkegy vadászai, a „nemzeti génusz” jelszava mögé bujva ámitják a hazafias érzésű, jóhiszemű magyar közönséget. A magyarság szemfényvesztő látszatát kelteni és az alatt idegen érzéseken, idegen gondolat-és eszmehulladékokon tengődve élesködni: ez az, amit a századvégi „magyar génusz” bajnokai a hazafiaság szent nevében üznek és gyakorolnak.

Födolog nekik a külszin, az aranyos fölirat, a büszke nemzeti czéger, a kirakat czifrasága. A szellemi hombárok és magtárak tántoghatnak az ürességtől, a művelődés asztalán pedig a nyugati szellem avas, émelyítő ételmaradékait nemzeti színű ibrikben találják föl a magyar közönségnek.

Elég volt már a látszatoktól: valóóságért epedünk; elég volt a formafitogatásból: tartalmat szomjazunk.

Hadat indítani a mótelyező idegen befolyások tultengése ellen, ez heti lapunknak, a „Jelenkor”-nak feladata.

Lelket önteni a nemzeti elvbe, küzdeni a magyar szellem önállóságáért, ez a mi jelszavunk.

A független tárgyias bírálat erejével utját állani a századvégi logika, izlésbeli és erkölcsi bomlottságnak, ez a mi legfőbb törekvésünk.

A „Jelenkor” első sorban kritikai lap s legfőképen mint ilyen kíván érdeklődést kelteni és elfogulatlanul ítélkező közvéleményt teremteni.

Értekezéseinkben a klasszikai világfel-fogás elveit magyarazzuk és vitatjuk. Szép-irodalmi közleményeinkben, versek és elbeszélésekben a mai termelés színe-javát nyújthatjuk. Nyelvészeti czikkeinkben és pályázatainkkal küzdünk a magyar nyelvet megmótelyező idegenszerűség ellen.

Abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a régiebb és újabb írói nemzedék leg-

kiválóbbjait, barátaink és munkatársaink közé sorozhatjuk.

A hazafias érzésű magyar olvasóközönséghez fordulunk, mely éretlen divatok forgandóságai közepett a nemzeti művelődés és irodalom szebb hagyományaihoz ragaszkodik. Ennek a közönségnek tetszését óhajtjuk megnyerni. Ennek támogatására számí-tunk önzetlen munkásságunkban.

Ha szavunk fölébreszti az alélt nemzeti szellemet évtizedes szedergéséből, ha munkánkkal bármily csekély mértékben hozzájárulhatunk a magyar szellem fölszabadításához a szégyenletes idegen rabszolgajárom alól: akkor érezni fogjuk, hogy fáradozásunk kárba nem veszett.

Budapest, 1896. július.

Palágyi Menyhért.

Irodalom.

Egy aranyat egy magyar szóért.

A Palágyi Menyhért szerkesztésében megjelenő Jelenkor, heti szemle, legújabb száma már a harmadik szópályázatról szóló jelentést tartalmazza. E pályázatban több mint négyszáz dolgozat vesz részt, jelölül annak, hogy a hazafias magyar értelmiség mily mély érdeklődéssel viseltetik a „Jelenkor” által megindított nyelvtisztító mozgalom iránt. A jelentés minden beküldött pályamunkával külön-külön beható figyelemmel foglalkozik, úgy hogy a beszámolás a lapnak több számán keresztül huzódik terjedelmes folytatásokban. Rengeteg szókinés gyűlik így össze, mely fényes tanúságot tesz a magyar nyelv rendkívüli árnyaló erejéről, nem ismert gazdaságáról és csodálatos fejleszthetőségéről. A jelentéssel kapcsolatban a „Jelenkor” újabb harmincz idegen szó magyarosítására hirdet pályázatot. A „Jelenkor” egyébként nem csak nyelvtisztító törekvése, hanem a nemzeti művelődés tiszta magyar jellege és önállóságáért folytatott elvhű harcza által teljes mértékben megnyerte a magyar közönség rokonszenvét és bizalmát. Társadalmi, irodalmi, színházi czikkei bátor szókimondás által tűnnek ki; tanulmányai pedig magas színvonalat biztosítanak a maga nemében egyedül álló heti szemlének. A „Jelenkor” közöl költeményeket, elbeszéléseket, és „Változatok” rovatában a hét mozzanatait tárgyalja eleven humorral. A lap kiadóhivatala: József-u. 81, évi előfizetési ára 8 frt.

Felölös szerkesztő: Eder János.

Kiadólaptulajdonos: Weisz Márk.

Jelzalog

KÖLCSÖNÖKET

földbirtokra $3\frac{1}{2}\%$, házakra $4\frac{1}{2}\%$, másnemű ingatlanokra 5% mellett legmagasabb összegekben ajánlunk. E kölcsönök konvertálásoknál bélyeg és illetékmentességet élveznek.

Erdőkihasználások, birtok parcel-lázások átvétele. Birtokok szövetkezeteknek hosszú lefizetési tartamra eladatnak.

„MAGYAR LLOYD”

közgazdasági vállalat.

Budapest, Király-utca 70.

8-7